

cum ingenia non possint: qui rerum potiri volunt, suamque fortunam vel potius tyrannidem quærun, in omnium rerum perturbatione; et, quia virtute non valent neque pollent ingenio, tentant dolo, experiuntur detractionibus abrogare leges, potestatem regiam eludere, magistratibus auctoritatem et fidem omnem detrahere, senatorum præfectorumque dicta et facta omnia vituperare. In tanta rerum perturbatione, cum pauci sua sorte contenti esse videantur; cum accusantur reges, penes quos summa imperii esse debet, tyrannidis; accusantur magistratus ambitionis et avaritiæ; vituperantur denique omnes, qui aut in foro, aut in re militari, aut in ecclesia, aut in tribunali aliquo officii munere funguntur, quod non populi sed sua commoda potissimum quærant; si hæc vera sint: quis est tam ferox, tam immanis tamque crudelis, qui libertatem amisam populi non deploraverit?

Sed videndum est, ne id, quod in aliis vituperatur, in nobismet ipsis deprehendatur. Cavendum est, ne ista vitia, quæ in magistratibus damnantur, in nobismet ipsis inveniantur. Tota civitas mihi videtur communi vitio laborare; nec solum nostra civitas, quæ extremis hisce temporibus mortiferum accepit vulnus, sed omnes gentes, quæ in orbe terrarum degunt, in eundem morbum incidisse videntur. Miramini forte L. quæ sit illa species morbi, qua cuncta corporis membra ægrotant, quæ civitatem tam inquietam et morosam reddit. Non est mirandum, si ego, procul a theatro remotus, et ea, quæ aguntur in scena, e longinquo prospiciens, longe aliam de morbi hujus natura sententiam edicere auderem, quam quæ

volgo promitur. Ut mihi videtur, causa omnium malorum quærenda est, non in servitute corporum, sed in servitute animorum, in depravatis moribus, in religionis defectu. Periiit virtus, periiit prisca fides: deleta est pietas: extincta est morum simplicitas. Habemus religionis formam, sed res ipsa evanuit, et nucleus inanis est.

Etenim quid est, quod tam magnopere affectamus? Quid est, quod quærimus parvi et ampli? Fortunam et felicitatem. Sed fortuna quæritur non in virtutibus, neque in religione, sed in voluptatibus, in honoribus in divitiis hujus mundi. — Ego homo inurbanus et agrestis ad urbem iter facio, obstupefactus domum futuri excelsam intro: hic nitent omnia sericis et ornamentis; resurgent parietes speculis, tabulis et pigmentis; redolent omnes incolæ odoribus et unguentis; resonant tecta instrumentis musicis chordarum: unde hæc, quæso, redundant futuri? Ex officina? Non opinor; sed ex ære alieno. Miror hominis stultitiam atque reprehendo, quod male sibi suisque consuluerit, si quidem ære alieno contracto, cum non sit solvendo, bonis publicatis se suamque familiam in maximam miseriam præcipitaverit. At ille stomachari, irasci, dicere, se dignitati suæ consulere debere; non posse se sub alia conditione bene honesteque vivere. Hoc vitæ genus non solum in futuribus et sartoribus, sed etiam in omnibus mercatoribus deprehenditur, quibus omnia sunt venalia præter ambitionem; quorum merces semper plurimo, honos autem et religio et fides minimo constant; quorum luxuria et avaritia ad omnes pæne opidanos emanavit. Mercantur, negotiantur; ædificantur ædes, apparantur convivia; in epulis, aleis atque